

Konferanserapport

20.april 2016

Marianne Reime
Project Manager
OREEC
+47 917 21 176
marianne@oreec.no

Bakgrunn

Marianne Reime (OREEC) deltok på Den Norske Gasskonferansen som ble arrangert den 19-20.april i Bergen. Den Norske Gasskonferansen er en nasjonal og årlig konferanse om bruk av energigassene i Norge. Energigass Norge og Stiftelsen Gasskonferansen i Bergen var arrangører, i samarbeid med Norsk Petroleumsinsittutt og Norsk Hydrogenforum. Konferansen hadde omkring 150 deltagere, hovedsakelig fra den norske gassbransjen, med en viss tyngde av aktører fra naturgass-sektoren. Til stede på konferansen var også flere representanter fra Biogass Oslofjord; Østfold Fylkeskommune, EGE og VEAS.

På konferansen ble det snakket om

I Norge har gassbransjen en lang industriell tradisjon i tilknytning til offshore olje- og gassutvinning. Denne konferansen dreide seg om både naturgass og andre energigasser, med fokus på status i dag og veien fremover. Biogass var én av flere gasser man fokuserte på, samt hydrogen og propan.

Biogass var generelt omtalt i svært positive termer, og det ble sagt ting som at:

«Det er stort potensiale for biogass i Norge»; «Det er sikkert at segmentet biogass vil være større på neste års konferanse»; «Biogass gir stor klimagevinst»; «Gassbransjen må i større grad satse på fornybare energigasser».

Det ble også sagt av flere at biogassens konkurransefordeler er sterkt underkommunisert og at biogassen har den beste, enkleste og mest pedagogiske historien å formidle hva gjelder bruk av fossilfrie alternativer i transportsektoren. Flere av konferansedeltagerne påpekte at dette var første gang gasskonferansen virkelig satt biogass (og hydrogen) som en viktig del av programmet. For øvrig ble John Melby i AGA æret med gassprisen for 2016 for hans viktige arbeid med å bidra til å utvikle markedet for å ta i bruk biogass i Norge.

Den norske produksjonen av biogass er liten i forhold til produksjonen av naturgass. Flere mener at biogass bør oppgraderes til LBG for å kunne fungere i samme markeder som LNG, der markedet allerede er stort. En forutsigbarhet ifht avsetning på biogassen (LBG) vil kunne fungere som en driver for økt produksjon av biogass. Det var noe uenighet om hva som skal være naturgassens rolle her– skal den være en brobygger eller skal de to gassene fungere sammen i et langsiktig perspektiv?

På denne konferansen ble naturgassen presentert og omtalt som et grønt alternativ og som et viktig bidrag i det grønne skiftet. I denne konteksten ser naturgassbransjen seg selv som adskilt fra oljebransjen og produksjonen på norsk sokkel. Dette var for øvrig et svært annet perspektiv enn hva undertegnede er vant med, der olje og gass går hånd i hånd; disse fremstilles sammen. Flere naturgassaktører argumenterte for at det er en utfordring at man i Norge ikke ser det samme bildet som man snakker om i en Europeisk kontekst, da Norge har overkapasitet av ren energi fra rimelig vannkraft. I store deler av Europa er fossil olje og kull fortsatt benyttet som kilder til varme og el, og norsk naturgass er av flere da sett som en viktig del av løsningen for fremtidens energiforsyning til EU. Naturgass ble fremmet som 'det beste fossile alternativet' og satt i kontekst av globale utfordringer og Paris-avtalen. Fra et fornybar-perspektiv er den fossile gassen sett i klar sammenheng med utvinning av olje, men fra naturgass-perspektivet ble disse ikke omtalt sammen.

Intressante bidrag

Følgende presentasjoner var ekstra interessante i konteksten av Biogas2020:

Per Kragseth, Norsk Gassforum; Gass – status for bruk av energigass i Norge

God oversikt over anvendelsen av de ulike gassene i Norge. Angående biogass ble det sagt at det i dag brukes ca 600 GWh biogass i Norge. Dette er ikke så mye, men det vil vokse voldsomt. Vi har to store anlegg som kommer; Biokraft i Skogn blir Nord-Europas største fabrikk for produksjon av LBG og IVAR setter opp et biogassanlegg for slambehandling. Norsk gassforum holder også på med en utredning om biogass som drivstoff for Nordlandsbanen (tog). Store prosjekter som dette ville økt produksjonen av biogass i Norge. Det ble også påpekt av svenskene har lyktes med biogassen, og at vi i Norge bør lære av f.eks Energigass Sverige for å forstå hva som muliggjorde biogass i Sverige. Balnt hovedtrender for utviklingen fremover er økt bruk av gass som drivstoff for kjøretøy.

Pål Rasmussen, International Gas Union, Bruk av gass – etter Paris

Fra et internasjonalt/globalt perspektiv ble det sagt at det norske gassmiljøet er altfor fragmentert; "det er altfor mange enheter og interesseorganisasjoner som jobber hver for seg. Vi må stå sterkere sammen". Det ble sagt at fornybarbransjen klarer seg selv og er flink til å fange media. Det ble også sagt at gassbransjen må bli flinkere både i Norge, i Europa og andre steder av verden i å påvirke. Mye fokus på naturgass og hvordan naturgassen er et bedre alternativ enn de andre fossile alternativene.

Arne Harr, Norsk Vann – Produksjon av biogass for klima og miljø

Hovedbudskap: biogass er en viktig del av løsningen på veien mot lavutslippssamfunnet. Det er betydelig urealisert potensiale for biogass i Norge. Dette har blant annet å gjøre med utbygging av ny infrastruktur; det finnes mange små produsenter i vann- og avløpsbransjen (VA) – store utfordringer i å lykkes med forretningsmodeller for små, norske kommuner. Viktig: behovet for trygge rammer for bruk av biogjødsel. I Norge er gjødselvereforskriften veldig sentral. I Norge har vi tre VA-anlegg som oppgraderer biogass, men flere store kommer med oppgraderingsanlegg i løpet av 2017. Det finnes også aktører som har flagget høye ambisjoner, f.eks Ruter, som er landets største innkjøper av norsk kollektivtransport. Her er store muligheter for biogassen. Dette er store muligheter for større samarbeid over sektorgrensene; sambehandlingsanlegg med VA+avfall+landbruket. VA-Renseanlegg er ofte lokalisert ved vann – flytende, mobile biogassanlegg kan være en interessant løsning.

Nils Kristian Nakstad, Enova – Hvordan kan ENOVA bidra til økt bruk av gass

Norge står overfor en stor omstilling. Olje og gass har gjort en formidabel jobb, men det er ikke fornybart (!) Derfor må mye av denne verdiskapingen erstattes med neste generasjons industri. Enova hjelper nye teknologier ut av startblokk. "Biogass har unike (!) fordeler i forhold til naturgass". Fusjonen med Transnova var viktig for Enova – nå kan de se energisystemet i sammenheng med transportsystemet.

Egil Andersen, Antec Biogass – Ny teknologi for produksjon av biogass

Antec har fått støtte av Innovasjon Norge til å bygge en forsøksreaktor på NMBU i samarbeid med NIBIO på Ås. Antec Biogassreaktor er basert på forskning- og industrikompetanse og bygget ut fra et vitenskapelig perspektiv. Prinsippet: plug&flow + biofilm. En mesofil prosess. Viktige elementer; fem kammer, som alle gir de ulike bakteriene mulighet til å jobbe effektivt steg for steg; biofilm dekker store overflater som substratet passerer gjennom. Alle typer organisk avfall kan behandles. Tester er så langt gjort med husdyrgjødsel. Reaktoren kan kjøres på opp til 15% tørrstoff. Resultatene fra NIBIO er enestående! Byggekostnaden er lav og reaktoren tar kun 16% av plassen til en konvensjonell reaktor; bygges i en 40 fots container. Antec bygger nå en reaktor som skal til Slovakia gjennom norway grants. Dette kan være et paradigmeskifte innen biogassproduksjon!

Arne Fredrik Lånke fra Rambøll Energi – Markedsutvikling og fremtidsutsikter for biogass

Jobber nå med markedsrapport for Biogass Oslofjord. I Norge er det nå økt fokus på biogass; en vinn-vinn som energibærer; Biogass er en vinnesak! Drivere for produksjon av biogass til bruk i kjøretøy: fokus på utsortering av matavfall; ønske om å ta i bruk nye råstoffer i større skala; muligheter i oppdrettsnæringen; en del anlegg har overkapasitet; når produksjonsvolumet økes, økes også lønnsomheten for å ta i bruk oppgradering til drivstoff; flere anlegg som i dag bruker gass til egen varme/el/fakler gassen ønsker å bruke gassen annerledes.

Tore Woll, Energigass Norge (EGN) – Hvordan jobber foreningen Energigass Norge?

EGN er en forening for nedstrøms gassbransje i Norge – jobber for økt bruk av gass. Har ikke kontakt med produksjonsmiljøet (offshore) pga deres fokus på eksport. EGN fokuserer på Norge. Biogass er viktig del av foreningen. Jobber nå med et biogassutvalg som forbereder et dokument; "Lysebuerklæringen". Denne skal ta frem fakta om grunnlag for produksjon og bruk av biogass og biogjødsel i Norge. Mål er å få denne ferdig til høsten og presentere den politisk. Sentrale biogass-aktører er med i arbeidet, samt organisasjoner som Bellona og ZERO.

Johannes, Biokraft AS – Nord-Europas største fabrikk for biogass på Skogn i Nord-Trøndelag

Etter planen skal anlegg stå klart medio 2017. Samlokalisert med eksisterende anlegg som drives av norske skog. Driver distribusjon av biogass til bybussene i Trondheim i dag med gass kjøpt fra Lindköping. Skal etterhvert produsere egen gass. Biomassen skal være kategori 2-fraksjon fra fiskerinæringen: avfall som ikke egner seg til videre prosessering til menneske- eller dyrefôr som må håndteres og destrueres på forsvalig vis («problemavfall» fra oppdrettsnæringa). Skal også håndtere slam fra norske skog. I neste fase skal Biokraft utvikle anlegg til å doble produksjonen. Arbeid på gang for å se på nye råstoff, som restfraksjoner fra dyrking av makroalger, samt resirkulering av næringsstoffer fra egen biogassproduksjon. "Potensialet er grenseløst for andre råstoffer".

Konferensmateriale

Les mer om konferansen her: <http://gasskonferansen.com>